

УДК 81'25=112.2(045)

Лещенко Г. А.

канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВІДТВОРЕННЯ ІМПЛІЦИТНОГО ЗМІСТУ ЗАСОБАМИ МОВИ ПЕРЕКЛАДУ

Імпліцитним змістом або підтекстом називають ту частину інформації, яка прямо не виражена мовними знаками, але так чи інакше присутня на текстову рівні. Така інформація виражається та розуміється адресатом за допомогою розумових операцій та з врахуванням контексту, фонових та прагматичних знань. Наявність імпліцитності у мові пояснюється дією закону економії у мові, проявом тенденції до компресії інформації. Імпліцитна інформація може бути засобом комунікативного впливу на адресата, або виступати художнім засобом, так як вона здатна підвищити експресивність та естетичний вплив на читача. На даний момент у лінгвістиці явище імпліцитності вивчається в рамках когнітивно-комунікативного підходу до мови. Імпліцитність розглядається як одна з найважливіших мовних універсалій, яка властива мові як знаковій системі і яка виникає в результаті тісної взаємодії мовних і мовленнєвих чинників.

В тексті імпліцитність виражається за допомогою різних засобів.

На графологічному рівні маркувальними засобами імпліцитності є шрифт, колір, графічне оформлення, а репрезентативними – розділові знаки. На лексичному рівні імпліцитність реалізується через імплікаціонал (переферія семантичних ознак), який бере участь в утворенні асоціативних зв'язків (периферія семантичного значення). Засобом вираження імпліцитності на лексичному рівні постає оцінна лексика. На граматичному рівні маркувальними засобами імпліцитності постають еліipsis, модальні дієслова, модальні конструкції тощо. На комунікативному рівні репрезентативними засобами імпліцитності є пресупозиції, а репрезентативними – непрямі мовленнєві акти. Пресупозиції охоплюють сукупність умов, необхідних для істинності повідомлення (фонові знання і комунікативний досвід). Ілюція повідомлення в непрямих мовленнєвих актах здійснюється опосередковано шляхом вторинного комунікативного акту.

Отже, одніє з найбільш продуктивних особливостей мови можна вважати її імпліцитність, тобто властивість передавати явно не виражену, позатекстову інформацію. Імпліцитність в мові розглядається як економічний спосіб відображення позалінгвістичного змісту, при якому в результаті асоціативного зв'язку елементів ситуації можливо зрозуміти всю.